ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VƯƠNG THỊ LIỄU

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC VĂN HÓA ỨNG XỬ CHO HỌC SINH NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ CÁC TRƯỜNG THCS HUYỆN THÔNG NÔNG, TỈNH CAO BẰNG

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2019

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu và Công nghệ thông tin – ĐHTN http://lrc.tnu.edu.vn

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VƯƠNG THỊ LIỄU

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC VĂN HÓA ỨNG XỬ CHO HỌC SINH NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ CÁC TRƯỜNG THCS HUYỆN THÔNG NÔNG, TỈNH CAO BẰNG

Ngành: Quản lý giáo dục
Mã số: 8 14 01 14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS. Phí Thị Hiếu
2. TS. Phạm Thị Tâm

THÁI NGUYÊN - 2019

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu và Công nghệ thông tin – ĐHTN http://lrc.tnu.edu.vn

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đề tài ***"Quản lý hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số các trường trung học cơ sở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng"*** là do bản thân tôi thực hiện. Các số liệu sử dụng trong luận văn là trung thực và chưa từng được công bố trong bất kỳ một công trình khoa học nào khác.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2019

Tác giả luận văn

Vương Thị Liễu

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu và Công nghệ thông tin – ĐHTN http://lrc.tnu.edu.vn

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn Thạc sĩ này tác giả đã nhận được sự giúp đỡ của rất nhiều tập thể, cá nhân.

Trước hết tác giả xin bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc đến ***PGS. TS. Phí Thị Hiếu*** và ***TS. Phạm Thị Tâm*** đã tận tình hướng dẫn trong việc định hướng về nội dung đề tài, phương pháp nghiên cứu khoa học, giúp đỡ tác giả trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Xin được bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới các thầy giáo, cô giáo trong Ban Giám hiệu, khoa Tâm lý - Giáo dục, phòng Đào tạo, trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên cùng các nhà khoa học, các thầy giáo, cô giáo trực tiếp giảng dạy đã tận tình giúp đỡ tác giả trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Gửi lời cám ơn đến các đồng chí trong Ban Giám hiệu, các thầy giáo, cô giáo, nhân viên, cha mẹ học sinh và học sinh trường PTDTBT THCS Lương Thông, trường PTDTBT THCS Cần Nông và trường PTDTNT huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng đã tạo điều kiện thuận lợi và nhiệt tình giúp đỡ tác giả có được các thông tin cần thiết, hữu ích để phục vụ cho đề tài nghiên cứu của mình.

Cuối cùng xin bày tỏ lòng biết ơn đến gia đình, người thân, bạn bè và đồng nghiệp thường xuyên động viên tác giả trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng, nhưng với thời gian và kinh nghiệm nghiên cứu còn hạn chế, nên chắc chắn luận văn này không thể tránh khỏi những thiếu sót, tác giả mong muốn nhận được ý kiến đóng góp quý báu của các thầy giáo, cô giáo, các nhà khoa học và các bạn đồng nghiệp để luận văn được hoàn thiện hơn.

Xin trân trọng cảm ơn !

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu và Công nghệ thông tin – ĐHTN http://lrc.tnu.edu.vn

MỤC LỤC

Lời cam đoan i
Lời cảm ơn ii
Mục lục iii
Danh mục các chữ viết tắt.....iv
Danh mục các bảng.....v
MỞ ĐẦU 1
1. Lý do chọn đề tài 1
2. Mục đích nghiên cứu 2
3. Khách thể, đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....2
4. Giả thuyết khoa học 2
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.....3
6. Phạm vi nghiên cứu 3
7. Phương pháp nghiên cứu 3
8. Cấu trúc luận văn 4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC VĂN HÓA ỨNG XỬ CHO HỌC SINH NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ.....5
1.1. Tổng quan nghiên cứu vấn đề.....5
1.1.1. Trên thế giới.....5
1.1.2. Ở Việt Nam.....6
1.2. Một số khái niệm cơ bản.....7
1.2.1. Văn hóa, ứng xử, văn hóa ứng xử.....7
1.2.2. Học sinh người dân tộc thiểu số 11
1.2.3. Giáo dục văn hóa ứng xử, giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh THCS người dân tộc thiểu số.....12
1.2.4. Quản lý hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người dân tộc thiểu số.....13
1.3. Giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người dân tộc thiểu số 13

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu và Công nghệ thông tin – ĐHTN http://lrc.tnu.edu.vn

1.3.1. Đặc điểm của học sinh người dân tộc thiểu số trong trường trung học cơ sở.....13
1.3.2. Mục đích, ý nghĩa, vai trò của giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người dân tộc thiểu số. 16
1.3.3. Nội dung giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người dân tộc thiểu số 17
1.3.4. Hình thức giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số ở trường trung học cơ sở 22
1.3.5. Phương pháp giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số ở trường trung học cơ sở 26
1.3.6. Đánh giá kết quả giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số ở trường trung học cơ sở 27
1.4. Quản lý hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người dân tộc thiểu số 27
1.4.1. Vai trò của hiệu trưởng với công tác quản lý giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số 27
1.4.2. Quản lý hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người dân tộc thiểu số 28
1.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người DTTS 32
1.5.1. Yếu tố chủ quan 32
1.5.2. Yếu tố khách quan 34
Kết luận chương 1 37
Chương 2: THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC VĂN HÓA ỨNG XỬ CHO HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở HUYỆN THÔNG NÔNG, TỈNH CAO BẰNG 38
2.1. Khái quát về khảo sát thực trạng 38
2.1.1. Vài nét về khách thể khảo sát 38
2.1.2. Tổ chức khảo sát thực trạng 39
2.2. Thực trạng giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người dân tộc thiểu số ở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng 42

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu và Công nghệ thông tin – ĐHTN http://lrc.tnu.edu.vn

2.2.1. Thực trạng nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên và học sinh về tầm quan trọng của giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người dân tộc thiểu số 42
2.2.2. Thực trạng giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người dân tộc thiểu số ở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng 43
2.3. Thực trạng quản lý hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người dân tộc thiểu số ở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng 54
2.3.1. Thực trạng quản lý mục tiêu giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số ở các trường trung học cơ sở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng....54
2.3.2. Thực trạng quản lý nội dung giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số ở các trường trung học cơ sở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng....56
2.3.3. Thực trạng quản lý phương pháp giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số ở các trường trung học cơ sở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng 58
2.3.4. Thực trạng quản lý hình thức giáo dục văn hóa ứng xử cho học người dân tộc thiểu số ở các trường trung học cơ sở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng.....59
2.3.5. Thực trạng quản lý kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số ở các trường trung học cơ sở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng 61
2.4. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số ở các trường trung học cơ sở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng 63
2.5. Đánh giá chung về quản lý hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người DTTS ở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng.....66
2.5.1. Mặt mạnh 66
2.5.2. Mặt hạn chế.....67
2.5.3. Nguyên nhân 68
Kết luận chương 2.....69
Chương 3: BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC VĂN HÓA ỨNG XỬ CHO HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ NGƯỜI DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở HUYỆN THÔNG NÔNG, TỈNH CAO BẰNG.....70

3.1. Các nguyên tắc đề xuất biện pháp 70
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính mục đích 70
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn 70
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi 70
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo tính đồng bộ, toàn diện 71
3.2. Các biện pháp quản lý hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh trung học cơ sở người dân tộc thiểu số ở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng 71
3.2.1. Nâng cao nhận thức cho cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên về tầm quan trọng của giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số 71
3.2.2. Đa dạng hoá các hình thức tổ chức hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số 73
3.2.3. Bồi dưỡng năng lực tổ chức hoạt động giáo dục văn hóa ứng xử cho giáo viên 74
3.2.4. Chỉ đạo xây dựng và thực hiện quy tắc ứng xử văn hóa trong các nhà trường 76
3.2.5. Xây dựng môi trường giáo dục nhà trường an toàn, lành mạnh, thân thiện 78
3.2.5.1. Mục tiêu của biện pháp 78
3.2.6. Tăng cường phối hợp giữa nhà trường, gia đình và xã hội trong việc giáo dục văn hóa ứng xử cho học sinh người dân tộc thiểu số 81
3.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp 84
3.4. Khảo nghiệm về tính cần thiết và mức độ khả thi của các biện pháp đề xuất 85
3.4.1. Mục tiêu khảo nghiệm 85
3.4.2. Nội dung khảo nghiệm 85
3.4.3. Cách thức khảo nghiệm 85
3.4.4. Nhận xét 87
Kết luận chương 3 89
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ 90
1. Kết luận 90
2. Khuyến nghị 91
TÀI LIỆU THAM KHẢO 94
PHỤ LỤC

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu và Công nghệ thông tin – ĐHTN http://lrc.tnu.edu.vn

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CBQL	: Cán bộ quản lý
CMHS	: Cha mẹ học sinh
CSVC	: Cơ sở vật chất
DTTS	: Dân tộc thiểu số
GD	: Giáo dục
GD VHƯX	: Giáo dục văn hóa ứng xử
GD&ĐT	: Giáo dục và đào tạo
GV	: Giáo viên
GVCN	: Giáo viên chủ nhiệm
HĐGDNGLL	: Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp
HS	: Học sinh
KT - XH	: Kinh tế - Xã hội
NV	: Nhân viên
PTDTBT	: Phổ thông dân tộc bán trú
PTDTNT	: Phổ thông dân tộc nội trú
TB	Trung bình
THCS	: Trung học cơ sở
TNTP	: Thiếu niên tiền phong
VH	: Văn hóa
VHƯX	: Văn hóa ứng xử
XH	: Xã hội

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu và Công nghệ thông tin – ĐHTN http://lrc.tnu.edu.vn

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Nhận thức của CBQL, GV và HS về tầm quan trọng của hoạt động GD VHƯX cho HS THCS người DTTS 42
Bảng 2.2. Thực trạng thực hiện mục tiêu GD VHƯX cho HS THCS người DTTS (theo đánh giá của CBQL, GV và HS) 44
Bảng 2.3. Thực trạng thực hiện nội dung GD VHƯX cho HS THCS người DTTS ...46
Bảng 2.4. Thực trạng phương pháp GD VHƯX cho HS THCS người DTTS tại các trường THCS 48
Bảng 2.5. Thực trạng hình thức GD VHƯX cho HS THCS người DTTS (theo ý kiến đánh giá của CBQL, GV) 50
Bảng 2.6. Đánh giá của HS về hình thức GD VHƯX cho HS THCS người DTTS 52
Bảng 2.7. Thực trạng quản lý mục tiêu GD VHƯX cho HS THCS người DTTS (theo ý kiến đánh giá của CBQL, GV) 54
Bảng 2.8. Thực trạng quản lý nội dung GD VHƯX cho HS người DTTS (theo ý kiến đánh giá của CBQL, GV) 56
Bảng 2.9. Thực trạng quản lý phương pháp GD VHƯX cho HS THCS người DTTS (theo ý kiến đánh giá của CBQL, GV) 58
Bảng 2. 10. Thực trạng quản lý hình thức GD VHƯX cho HS THCS người DTTS (theo ý kiến đánh giá của CBQL, GV) 60
Bảng 2. 11. Thực trạng quản lý kiểm tra, đánh giá kết quả GD VHƯX cho HS THCS người DTTS (theo ý kiến đánh giá của CBQL, GV) 62
Bảng 2.12. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý hoạt động GD VHƯX cho HS THCS người DTTS (theo ý kiến đánh giá của CBQL, GV) 64
Bảng 3.1. Sự cần thiết và tính khả thi của các biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động GD VHƯX cho HS THCS người DTTS ở huyện Thông Nông, tỉnh Cao Bằng 86

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu và Công nghệ thông tin – ĐHTN http://lrc.tnu.edu.vn